

Melanisme bij vlinders als gevolg van het leven in een Industrie gebied. — Dat de aard van het voedsel invloed uitoefent op de kleur der dieren is meer dan een vermoeden. Vele verschijnselen wijzen er op, zooals o. a. proeven van Poulton met larven en de waarnemingen van Leydig, Macchiati en Recquecell en Broquiart. En al is de waarde van die proeven niet vrij van kritiek, het aantal waarnemingen neemt steeds toe; en eenmaal zal het materiaal ons voldoende grond geven om een tal van verschijnselen, die tot nu toe geheel onverklaarbaar leken te verklaren; zoo niet alle, dan toch, door het oplichten van den sluier eenige nieuwe banen voor de experimenteele biologie voor ons openen.

Cornelsen, die om en bij de tien jaren insecten verzamelt bij Herne in Westfalen, heeft opgemerkt, dat de *melanismen* d.i. zwarte of donkere vormen van een soort, steeds meer en meer den stamvorm verdringen; en hoofdzakelijk bij de spanrups-vlinders. Zoo bijv. de zwarte vorm *Hybernia ab: merularia* den stamvorm *Hybernia lencophaearia*, de zwarte vorm *Boarmia Consortaria humperti* den stamvorm *Boarmia consortaria*. De dagvlinders stonden niet onder dien invloed der kleurverandering, althans niet zoo sterk, toch vond hij eenige ex. van *Coenonympha pamphilus* ♂, het Hooibeestje, voor de helft of verder zwartbruin.

Hij vermoedt dat voor die kleurverandering twee oorzaken zijn aan te geven: 1° de *vochtigheidstoestand* en 2° de *neerslag der fabrieken*. Men neemt dikwijls aan dat rupsen met de bladeren ook het daarop neer gevallen roet opeten, maar 't kan ook zijn, dat de plant de neerslagen opzuigt en de rups, en daardoor den vlinder, de noodige reagentiën aanbrengt. Zie hier een aardig geval. Door een weiland, aan het kanaal van Dortmund naar Ems gelegen, loopt een beekje dat afvalwater van mijnindustrie wegvoert. Op de wei komt voor *Zygaena trifolii* benevens een variëteit *Zygaena Trifolii, forma wagneri* die er koffie-bruin uitziet. Deze laatste donkere variëteit vindt men slechts in de onmiddellijke nabijheid van dat beekje, uit rupsen die op planten leefden, die vlak bij de beek stonden. *Wagner*, die ze 't eerst ontdekte, vond zoo'n pas uitgekomen vlindertje aan den beekoever zitten.

Vermeld zij nog, dat *Boarmia luridata* met het jaar donkerder en donkerder wordt, en dat *B. forma humperti* naast donkere vormen van *B. crepuscularia* aldaar in bosschen gevonden worden.

Weet een van de lezers van *D. L. N.* ook of het ontstaan van den zwarten vorm *Amphidasis betularia* (forma *Doubledayaria*) in Engeland ook in verband kan staan met het gevuld zijn van de atmosfeer met rook- en roetdeeltjes om en bij de industrie centra aldaar?

Breda.

J. E. COUVÉE.

Beltheide. — In het Handelsblad las ik een stukje uit *D. L. N.* genomen, waarin u inlichtingen vraagt over belt-heide met natte geulen er tusschen. Kunnen de Overasseltsche plassen daar misschien toe behooren? Hoewel erg verbleekt, kunt u op nevensgaande photo nog wel zien aan den stand der beide figuren, hoe hoog de belt boven de plas is. De heuvels er om heen zijn geheel begroeid met struikheide, tot in het water toe, ook dopheide. Op de eilandjes groeit een soort riet, of hoog gras. Indien u in deze streek niet bekend is, kunt u van het Stationsplein te Nijmegen met de electriche tram gaan tot St. Anna; dan den eersten grintweg rechts in schuine richting na de Groenewoudsche laan, waarvan de naam op een bordje staat, gekruist te zijn. De grintweg gaat naar het gehucht Hatert, waar men doorheen moet; verderop komt men aan de Overasseltsche plassen; die van de photo is rechts, vlak aan den weg, de linksche ligt in vlak land. Het zal, vanaf de Groenewoudsche laan \pm 8 K.M. zijn. Per fiets b.v. kan men dan doorrijden (ruïne St. Walrikskapel, rechts van den weg) tot de weg rechthoekig op een anderen grintweg met wegwijzer loopt; dan linksom door Overasselt en Heumen op het station Mook aan; dat is van de plassen nog 10 K.M., alles op grintwegen, vanaf Nijmegen vlak land, alleen het laatste eind, van de rijksweg, die men na Heumen kruist, tot het station, is klimmen.

Groesbeek, Inginaheuvcl.

M. A. VAN HEMERT.

De foto is niet voor reproductie geschikt.

H.

Omgekeerde boomen. — Als antwoord op het in afl. 21, pag. 503, voorkomende, omtrent omgekeerde boomen, kan het volgende dienen: Zeer goed herinner ik mij, dat in het jaar 1893 zich aan den straatweg Breda—Ginneken een met veel zorg aangelegde tuin met aldus geplante boomen bevond. Het daarbij behoorende huis werd bewoond door de Familie v. d. Linde van Snelrewaard.

Heerde.

G. H. VEERMAN.

A A N G E B O D E N :

11 zeer goed sluitende insectendozen, beslist stofvrij; met glasdeksel en turfbodem, imitatie mahoniehout; grootte 45 x 36 cM. à f 1.25 per stuk, bij overname van alle elf. Alle onkosten voor den koper. Verder 5 minder goed sluitende dozen, ook met glas en turf à 60 ct. per stuk. Alles tezamen voor f 15. Adres: S. Leefmans, Deymanstraat 4, Amsterdam.